

КРЕМ'ЯНІ СОКИРИ З с. ДОБРОСТАН

ВОЛОДИМИР ШИШАК

В 1996 р. В. Корніцький з смт. Івано-Франкове на Яворівщині передав автору для публікації дві крем'яні сокири. Відомо, що раніше вони належали Кизику Г.В. — вчителю історії з с. Добростан Яворівського р-ну Львівської обл. Він тривалий час збирав предмети археології, історії та мав велику бібліотеку. Після смерті вчителя у 80-х роках доля його колекцій невідома.

Перша та найбільша сокира (рис. 1: 1) сягає довжини 19,9 см. Ширина леза знахідки становить 6,3 см, ширина обуха 4 см, максимальна товщина — 5,1 см, а товщина обуха 3,5 см. Форма виробу трапецієподібна, лезо дугасте, асиметричне. Ширші грані зашліфовані в тій чи іншій мірі по всій довжині знаряддя, бічні — частково, в основному в районі лезвівної частини, площина обуха дещо опукла, симетрична.

Сокира виготовлена з чорного із світло-сірими плямами західноволинського кременю, зв'язаного з відкладами турону південно-західних схилів Східно-Європейської платформи¹. Ймовірно місця відбору сировини відносяться до верхів'їв рр. Іква та Західний Буг (Бродівський р-н Львівщини).

Знаряддя досить довго використовувалось у роботі, лезо має дзеркальну заполіровку від надзвичайно інтенсивних рубачучих операцій. Швидше всього сокирою користувалися впродовж декількох років.

Друга сокира (рис. 1: 2) має значно менші розміри. Її довжина 13,2 см, ширина леза 5,8 см, ширина обуха 2,4 см. Максимальна товщина знахідки (співпадає з товщиною обуха) становить 1,6 см. Лезо симетричне, дугасте і частково пошкоджене від ужитку в роботі. Обух підправлений технікою пікетажу, злегка дугастий. На ширших гранях (приблизно до висоти виробу) наявна зашліфовка, яка простежується також у вигляді мікроділянок на бічних гранях. Сировина, з якої виготовлена сокира, така ж як і у першій.

Крем'яні сокири згідно морфологічних і техніко-технологічних ознак слід віднести до пізнього періоду енеоліту і зв'язувати з культурами трипільською, лійчастого посуду і шнурової кераміки, остання з яких найбільш ймовірна для культурно-хронологічної оцінки предметів (специфіка форми та техніки обробки, місце знахідок). Пам'ятки даної культури відомі на Розточчі, а також у с. Добростані². Можливо, сокири походять із курганних поховань виявлених у цьому селі.

Яким чином археологічні знахідки потрапили до вчителя історії, відповісти однозначно важко. Користуючись нагодою, автор, вдячний В. Корніцькому за їх збереженість та надану можливість ввести у науковий обіг.

¹ Сеньковський Ю.М. Силіцити крейди південно-західного схилу Східно-Європейської платформи. - К.: Наук. думка, 1973. - С. 57.

² Пастернак Я. Перша бронзова доба в Галичині // ЗНТШ. - Львів, 1933. -Т. 152. - С. 100; Свешніков І.К. Підсумки досліджень культури бронзової доби Прикарпаття і Західного Поділля. - Львів, 1958. - С. 16.

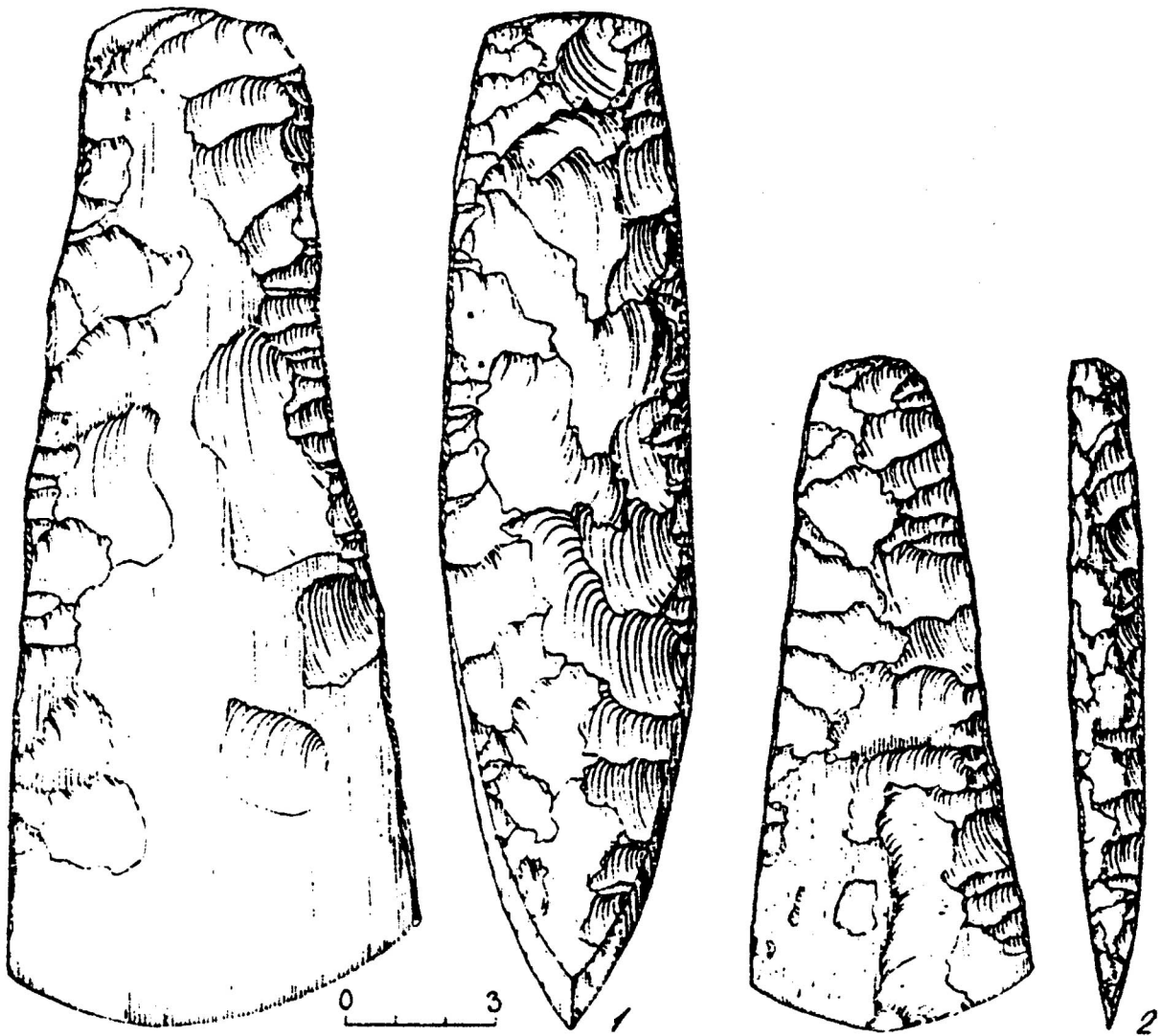

Рис. 1. Крем'яні сокири з Добростан.